

עטרת ששלים

פרשת מקץ

שבת חנוכה

כ"ט כסלו תשפ"ו

שנה י"ז גליון תשפ"ו

קול קאמרנא 0747962080

עלון שבועי שע"י מוסדות קאמרנא בארה"ק • בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א • עיה"ק ירושלים ת"ו

עטרת ראשנו

דברי תורה מכ"ק אדמו"ר שליט"א

וַיְהִי מִקֵּץ שָׁנָתִים יָמִים וּפְרָעָה חָלָם וַהֲנִיָּה
עֲמִיד עַל הַיָּאָר (מא א)

רמוזה יומין דחנוכה בפרשת מקץ

הנה ידוע דליכא מידי דלא רמזיא באורייתא (תענית ט), וא"כ הרי כל שנה חל יומין דחנוכה בפרשת מקץ, לכן צריכים לבאר היכן רמוזה יומין דחנוכה בפרשת מקץ.

ע"י גאולה פרטית תבוא גאולה כללית

והנראה לומר שמרמזו בפסוק הראשון של הפרשה. דהנה ידוע מה שפירש מרן קוה"ק רבי ישראל בעש"ט זיע"א (בעש"ט עה"ת בראשית אות קסו) על הפסוק 'קרבא אל נפשי נאלה' (תהלים סט יט), שכל אחד מישראל צריך לגאול את עצמו בגאולה פרטית שהוא גאולה נפשו מגלות יצר הרע, כי 'נפשי' הוא מלשון יחיד, להורות שכל אחד מישראל צריך לגאול את עצמו בגאולה פרטית, וכשיגאל כל אחד ואחד מישראל גאולה פרטית, אזי ממילא יהיה אחר כך גאולה כללית, ולכן כל מה שעושה האדם הישראלי צריך לכוון לעשותו הכנה לגאולה הכללית עיי"ש.

יצאית יוסף מבית אסורים הוא הכנה לגאולה הכללית

וזהו מה שכתוב ויהי מן שנתים ימים היינו שכל גאולה וגאולה שהיה לבני ישראל הכול הוא הכנה לגאולה הכללית, ולכן כאן שמדבר התורה ממה שהיה גאולה פרטית ליוסף הצדיק שיצא מבית אסורים, והוא היה הקץ והגאולה הראשונה הנמצא בתורה, הכל היה הכנה לגאולה הכללית.

גלות יון החשיכה עיניהם של ישראל

והביאור בזה דהנה המדרש (ב"ר פט א) מסמך כאן הפסוק 'קץ שם לחושך' (איוב כח ג), והכוונה בזה שאמרו חז"ל (ב"ר ב ד) חושך זה גלות יון, שהחשיכה עיניהם של ישראל בגלותה, שהיה אומרת להם כתבו על קרן השור שאין לכם חלק באלה ישראל. ממילא יכולים לומר לפ"ז, שכונת המדרש לומר שכאן מרמז התורה את הענין של יו"ט חנוכה.

תיבת 'שנה' מרמז לנצח והוד

והוא כמו שכתב אא"ז הגה"ק רבי אליעזר צבי מקאמרנא זלה"ה בספח"ק בן ביתי (ח"א דף שנו) שמפרש כאן הפסוק וז"ל: רצונו לומר, שנה עולה ספיר"ה, וב' שנים הם ב' ספירות, שהם נצ"ח והו"ד הנקראים ימים בסוד 'כל היום דו"ה' (איכה א יג) אותיות הו"ד נודע, וקץ של ב' ספירות נז"ה הג"ל, הוא יסוד צדיק הנקרא ק"ץ ח"י נודע וכו', עיי"ש לדרכו. ויש לרמוז עוד שהרי אותיות ש"ס מתחלפין מן אותיות זשסר"ק, וא"כ הרי"ת של שנה"ה הוא ס'פירת נצח הוד.

חנוכה ופורים הם נצח והוד, וגאולת יוסף ליסוד

והנה איתא בפרי עץ חיים (שער מקראי קודש פ"ה) במרן האריז"ל

בכוונת חנוכה, שספירת נצח והוד הם בחינת הימים טובים שהוסיפו חז"ל שהם חנוכה ופורים עיי"ש. וא"כ הפסוק מקץ שנתים ימים מרמז על הגאולות שהיו לבני ישראל בחנוכה ופורים, מפורש גאולת יוסף הצדיק מבית אסורים שמדבר התורה, שהוא בחינת יסוד.

יוסף הצדיק בחינת משיח בן יוסף

והביאור הוא דהנה ידוע מחז"ל (סוכה נב:) שמתחילה צריך לבוא משיח בן יוסף ואח"כ יבוא משיח בן דוד עיי"ש. וזהו שרצה יעקב אבינו להקדים שיהיה יוסף הצדיק הבחינה של משיח בן יוסף, ויגאל את בני ישראל ויהיה הקץ הגאולה, ולזה הטעם כיבד יעקב את יוסף הצדיק יותר משאר השבטים, כי לפני משיח בן דוד צריך לבוא לתקנו משיח בן יוסף.

יוסף הצדיק תיקן גם בחינת התפארת

נמצא שכאן מדבר התורה מגאולת יוסף הצדיק שהיה לו תיקון וגאולה פרטית, ושנתים ימים הם ג"כ הבחינה של שני גאולות חנוכה ופורים שהם נצח והוד, ועם יוסף הוא בחינת יסוד, והכל נמשך ממה שתקן את הבחינה של ופרעה חלם היינו שכל דבר שיש בקדושה יש ג"כ בטומאה זה לעומת זה, שפרעה היה בחינת חולם שהיה בתפארת של הטומאה, אבל יעקב אבינו הוא בחינת תפארת שהוא ניקוד חולם שבקדושה, וע"י שפטר יוסף את החולם של פרעה, הכניע את פרעה ותיקן בחינת חולם שהיה בתפארת, כי יוסף הוא המשך התפארת כמ"ש בזהר (וישב קפג): על הכתוב 'אלה תולדות יעקב יוסף', ולכן נמצא בתורה הענין של חולם אצל יעקב אבינו ויוסף הצדיק ששניהם היו בדרגה של חולם.

חנוכה ופורים הם הכנה לגאולה הכללית

וכל הגאולות הללו של יוסף וחנוכה ופורים, הוא הכנה לגאולה הכללית למלכות בית דוד, בחינת והנה עמנו על היאר שבג' מלכות, כמו שכתב אא"ז הגה"ק רבי יצחק יהודה יחיאל מקאמרנא זיע"א בספח"ק היכל הברכה. היינו שגם הגאולה של יוסף, וגם השני ימים טובים של חנוכה ופורים שהיו"ל תיקנו, הוא רק הכנה למלכות בית דוד בחינת מלכות שהוא היאר.

וזהו עמוד על היאר שהם עומדים וקודמים לבחינת היאר שהיא מלכות בית דוד, כמו שכתוב ביהו"קאל (לו יט) 'כה אמר אדני' הו"ה הנה אני לקח את עץ יוסף וגו', ונתתי אותם עליו את עץ יהודה ועשיתם לעץ אחד והיו אחד ביד', 'ועבדי דוד מלך עליהם ורועה אחד יהיה לכולם'.

וזהו כל התכלית של השני ימים טובים של חנוכה ופורים שהם הכנה לגאולה הכללית, ולכן איתא בתלמוד ירושלמי (תענית פ"ב ה"ב). וראה בבלי ר"ה יט: אמר רבי בא, ואפילו תימא בטלה לעתיד לבוא מגילת תענית, חנוכה ופורים לא בטלו עיי"ש. כי הם הכנה והגדרם לגאולה הכללית עיי"ש משיח בן דוד.

כשיתוקן כל השבע מדות יתגלה מלכות בית דוד

והנה באמת כל העולם עומד על שני העמודים האלו של נצח והוד, בחינת יצון וכוונת שלמה המלך בבית המקדש (פרס רמזים שער כג פרק ג), שהם משפיעים לבחינת מלכות בית דוד, ולכן בורא כדי שיבוא משיח בן דוד צריך מתחילה לתקן כל השבע מדות שהם הבחינה של משיח בן יוסף, כי יוסף יסוד הוא כולל כל ה' מדות, וכשיתקנו את כל השבע מדות יתגלה מלכות בית דוד.

לעולם לא ירדה שכינה למטה מעשרה טפחים

נמצא מכלל זה שהגאולה של חנוכה ופורים הם כעין לעתיד לבוא.

ולפי זה נראה ליישב שלכאורה צריך להבין לפי מה שאמרו חז"ל בסוכה (ה) רבי יוסי אומר, מעולם לא ירדה שכינה למטה מעשרה טפחים עיי"ש. ופשטות הענין כי הרי השכינה הלכה בגלות, והשכינה כוללת בה עשרה ספירות, אבל אם ח"ו לא מתנהגים בני ישראל כדעבי, אזי מתמעטת השכינה לספירה אחת, אבל לפחות מספירה אחת היא לא מתמעטת כמבואר במרן האריז"ל (עץ חיים שער המלכים פ"ה), וזה הכוונה לעולם לא ירדה שכינה למטה מעשרה טפחים, היינו שלא יכולה לרדת כל עשרה דרגות שלה, רק נשארה תמיד בדרגה אחת, וכמ"ש בתקונים (תיקון כ"ב עא): דלית שכינה נחתא פחות מעשרה עיי"ש.

נר חנוכה מצוה להניחה בתוך עשרה טפחים

עכ"פ לפי זה צריך להבין איך אמרו חז"ל בשבת (כא:) נר חנוכה מצוה להניחה בתוך עשרה טפחים, וכן נפסק בשו"ע (סי' תרעא ס"ו) ומצוה להניחו למטה מ' טפחים. ומבואר בפע"ח (שער חנוכה פרק ד) סודו, שהוא כדי להוריד ידו להדליק למטה מעשרה טפחים עיי"ש, וזה ידוע שסוד המערה היא השכינה כמבואר בלק"ת פרשת תרומה, וא"כ האץ מוליכים למטה מעשרה טפחים הרי השכינה אינה יורדת למטה מעשרה טפחים.

בחטא אדה"ר ירדו העולמות י"ד ספירות

אלא יש לומר, שידוע דאחרי חטא אדה"ר ירדו העולמות י"ד ספירות כמבואר בלק"ת פרשת בראשית ענין חטא אדה"ר, והיו שאנו אומרים בתפילת מוסף של יו"ט 'מפני ה"ד שנשתלחו במקדש' היינו שעי"י חורבן הבית ירדו העולמות י"ד מדרגות, ולפי"ז י"ל שמבואר שם, שלעתיד לבוא אחרי שיעמדו רגלי על הר הזיתים שיהיה למעלה מעשרה כדברי הגמ' בשבת שם, יתעלו י"ד בחינות העולמות, ואז תהיה נה"ל למעלה מעשרה דעשיה, כי ד' ספירות דעשיה יהיו במקום ד' אחרות דבריאה, וז' ספירות דעשיה יהיו במקום שהוא עתה ז' ספירות דיצירה, וא"כ סיום עולם העשיה יהיה במקום עולם היצירה, היינו שלע"ל יעלו העולמות כמו שהיו בשעת בריאת העולם.

בחנוכה מאירים לעשר ספירות דעשיה

ואם כן הרי אמרנו שחנוכה ופורים הם כעין הגאולה העתידה, והיא הכנה על לעתיד לבוא, ולכן צריך השכינה לירד למטה מעשרה טפחים כדי להאיר לעשרה ספירות דעשיה, כדי שיתעלו לעשרה ספירות דיצירה והוא כעין לעתיד לבוא, וא"כ לא נחשב שירדה שכינה למטה מעשרה טפחים, כי הוא למעלה ביצירה כעין התיקון דלעתיד לבוא והבן.

ועוד יש לפרש בפשטות שהוא השכינה לא נתמעטה מספירה אחת, אלא הספירה הזאת ירדה למטה מעשרה ספירות של עולם האצילות בראש עולם בריאה וצריך להאירה שם בגלות חנוכה כמ"ש בפע"ח (שער חנוכה פ"ה) ודע כי אנו מדליקין אותה עם שקיעת החמה כי אז הוא מדת לילה והיא יורדת למטה אל הבריאה ולעירה ולעשיה וכו' עיי"ש.

בחנוכה מאיר אור התורה

הקב"ה יעזור שנוכה שכמו בימים ההם התגברו יוחנן כהן גדול ובניו הקדושים על היוונים ועל המתוונים שרצו להשכיח התורה והמצוות, וכל נוכח בזמן הזה להתגבר על אלו שרוצים להשכיח התורה והמצוות, וכל הכח הוא ע"י עסק התורה כמו שאומרים בעל הניסים 'זוידים ביד עוסקי תורתך' שכל המזידים והמצירים והמקטרגים יכולים להתגבר עליהם ע"י שעוסקים בתורה, ועי"ז יבוא משיח בן דוד לגאלנו כב"א.

רעו דרעון מקץ תשפ"ה לפ"ק

עטרת פז

אמדות טהורות מרבתינו זי"ע

ויהי מקץ שנתים ימים ופרעה חלם והנה עמד על היאר
(מא א)

ר"ל איתא במסכת ראש השנה (דף י"ב) בראש השנה יצא יוסף מבית האסורים ע"כ. לזה כתיב ויהי מקץ שנתים ימים כלומר בב' ימים של ר"ה, יום ראשון נחשב לשנה שעברה, והוא קץ וסוף של שנה שעברה, ויום ב' של ר"ה נחשב לשנה הבאה, והוא ג"כ קץ וראש של שנה הבאה, לזה כתיב ויהי מקץ שנתים שתי שנים, והם נכללים בב' ימים שהיו שנתים הם ב' ימים לבד, ואז ופרעה חלם כלומר ופרעה"ה הוא אותיות העור"ף שהוא אחוריים, ר"ל אז בב' ימים של ר"ה מלכותא קדישא נקראת פרעה, לפי שאז עומדת אב"א, עד שצריך הנסירה כנודע, וכתיב ופרעה שכנה הקדושה.

חלם כלומר ידוע הוא שבר"ה מושיע הקב"ה בעת רצון שלו כביכול לישראל הקדושים בשלשה ברכות, בנים זש"ק, חיים ארוכים, מזונא רויחא, והוא כדאמרו רז"ל (ברכות כט.) בר"ה נפקדה שרה וחנוה. ואמרו רז"ל (ביצה טז.) מזונותיו של אדם הכשר קצובין לו מר"ה לר"ה, הצדיקים נכתבים ונחתמים בר"ה לאלתר לחיים, הרי שלשה ברכות אלו, יש עת רצון לפני הקב"ה בר"ה להושיע את ישראל הקדושים, ועל כל אלו שלשה ברכות עומדת השכינה הקדושה, חל"ם ח' הוא ח"יים, ל' הוא בנים זש"ק, בסוד ו'כל בניך למודי הוי"ה (ישעיה נד יג), אות מ' הוא מזונא, ואמר הכתוב הקדוש על זה והנה שלשה ברכות אלו עמד על היאר והוא לשון הארה, כלומר חלם הזה עומד בר"ה להאיר למטה

לישראל הקדושים, ליתן להם בפנים מאירין וצוחקת, באור ישר מעילא לתתא, בלי עיכוב כלל.

מן ביתי מרבינו אליעזר צבי מקאמרנא

וְיִקְבְּצוּ אֶת כָּל אֶחָד הַשָּׁנִים הַטּוֹבוֹת הַבָּאִתָּה וְיִצְבְּרוּ בָּהֶן תַּחַת יַד פְּרֻעָה אֶחָד בְּעָרִים וְשִׁמְרוּ (מא לה).

רצה לומר ידוע הוא שהצדיקים פועלים בבקשתם ובתפלתם, השפעות למטה עבור ישראל, כנודע מרבינו מרן רבי אלימלך זלה"ה בספרו הקדוש נועם אלימלך, וכשבאה השפע זו למטה בעולם העשייה הזה, אז לפעמים מתגברים החיצונים והקליפות וחוטפים השפע זו להם ולרשעים. לזה מבקשים בני ישראל הקדושים וכן כנסת ישראל 'ויקבצו' יתקבצו 'את כל אחד השנים הטובות הבאות' למטה 'האלה' שהם דקדושה, 'ויצברו בר תחת יד פרעה' שהיא השכינה הקדושה שמשם דייקא יבא לנו השפע, 'אוכל בערים' בערי ישראל, 'שמרו' לבל יהיה שום ניקה ואחיה לחיצונים.

מן ביתי מרבינו אליעזר צבי מקאמרנא

וְיִצְבְּרוּ יַעֲקֹב בִּי יֵשׁ שֶׁבֶר בְּמִצְרַיִם וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב לְבָנָיו לָמָּה תִּתְּרָאוּ. וַיֹּאמֶר הֵנָּה שְׁמַעְתִּי כִּי יֵשׁ שֶׁבֶר בְּמִצְרַיִם רָדוּ שָׁמָּה וְשִׁבְרוּ לָנוּ מִשֶּׁם וְהָיָה וְלֹא נָמוֹת (מב א-ב).

צריך להבין למה לא רצו השבטים הקדושים לירד למצרים, כמו שאמר להם יעקב אבינו למה תתראו וצריך טעמא לדבר. ונ"ל כי יעקב אבינו היה ידוע, כי לאחר חטא אדם הראשון, נפלו כמה וכמה ניצוצין קדושים בכל העולם, וירדו למצרים ג"כ, וצריכים לתקנם ולהוציאם משם, ועי"ז מקרבים את הגאולה כנודע ממרן האר"י הקדוש זי"ע (שער הכוונות דרושי הפסח ד"א). אבל מכל מקום השבטי י-ה היו מתיראין לירד למצרים, שהיא היתה מקור הטומאה, ויעקב אמר להם שלא תתראו רק ילכו לשם מהר ולא יכשלו שם.

ואיתא בחכמנו"ל (מסכת עקצים פ"ג מ"ב) כי על כל מצוה ניתנין לו ש"י עולמות. וזה שאמר הפסוק הקדוש וירא יעקב כי י"ש שבר במצרים שאף שבמצרים יש שבר שבירה וטומאה, אעפ"כ אפשר שם לתקן הניצוצין קדישין, ויקבלו שכר ש"י עולמות. וזהו ג"כ הפירוש ויאמר יעקב לבניו למה תתראו למה אתם חוששים מלירד למצרים, ויאמר הנה שמעתי כי יש שבר במצרים שיכולים שם לתקן הניצוצין שנפלו שם, ועי"ז ליזכות לש"י עולמות, רדו שמה תיכף ומיד ושבירו לנו משם ונחיה ולא נמות ועי"ז יהיה לנו ישועה ואתחלאת דגאולה. והשם יתברך יעזור לנו ישועה בקרוב.

מעשה שלום מרבינו שלום מקאמרנא

וְיוֹסֵף הוּא הַשְּׁלִיט עַל הָאָרֶץ הוּא הַמְּשִׁיבִיר לְכָל עַם הָאָרֶץ וַיָּבֹאוּ אֵחָיו יוֹסֵף וַיִּשְׁתַּחֲוּ לוֹ אַפְסִים אֲרָצָה (מב ו).

'ויוסף' הוא הצדיק, ואמרו רז"ל (מועד קטן טז:) צדיק גוזר והקב"ה מקיים, הקב"ה גוזר והצדיק מבטל, דכתיב (ש"ב כג.) צדיק מושל ביראת אלהים. לזה אמר הכתוב כאן 'ויוסף' צדיק הדור 'הוא השליט' וגזר שיהיה לישראל בניי חיי ומזונא 'על הארץ' בעולם העשייה הזה. 'הוא המשביר' רצה לומר למה אמר לשון משביר, אלא אמרו רז"ל (פסחים ק"א.) קשין מזונותיו של אדם כקריעת ים סוף. לזה כשרוצה הצדיק להמשיך למטה לאיזה אדם השפעות הצריך לו מאד, אז צריך הצדיק לשבור דלתי נחשת עד שימשיך למטה לאדם הזה דייקא, לזה אמר 'הוא' הצדיק, 'המשביר' שישבר דלתי נחשת עד שמביא השפעות 'לכל עם הארץ', ואח"כ כשממשיך הצדיק לבני ישראל השפעות או 'ויבאו אחי יוסף' אחינו בני ישראל של הצדיק, 'וישתחו לו' להקב"ה 'אפסים' בפנים מאירין מאירין בשמחת הלב. 'ארצה' אתון אר"ץ ה' מלכות שמים, שיקבלו כולם עול מלכות שמים בשלימות גדול.

מן ביתי מרבינו אליעזר צבי מקאמרנא

שעל ידי מכירות יוסף ישארו החומר שלהם לבחינות עבד בעת תחיות המתים כמבואר בגלגולים, כי מי שפגם בנפשו יהיה כלא היה אף שכולם יקומו בתחיית המתים, אבל אותם שלא תיקנו אלא דבר מועט, עיקר החיות והאור והתענוג יהיה למי שתיקן בגלגול, והראשון שפגם יהיה טפל במעט אור כעבד לרבו לפני השני שתיקן לגמרי.

וזה היה פחד השבטים, מן הדיבור שנודמן בפיהם 'לקחת אותנו' נפש שלנו, 'ואת חמורינו' חומר גופיהם לא יזכו לאור אמת, אלא יהיו טפילים וכנענים כעבדים כמבואר בגלגולים, ואף שיקומו לעתיד לבוא הרי הם כלא היו כערער בערבה. לזה כתיב 'הבקר' של תחיות המתים והגאולה 'אור' מאיר באור אין סוף בחיות ובתענוג גדול בגוף ונפש, מבשר להם 'והאנשים שלחו' הם עצמם נשתלחו, 'וחמוריהם' באותם הגופים, באור הגדול ולא יצטרכו להיות טפילים ועבדים, כי הם נשתלחו חפשי אל גופיהם, אף שאפשר שנתגלגל מהם איזה ניצוץ הם עיקר אור של הבקר אור 'המה' וגופיהם מתענגים באור ה' חיות אור אין סוף.

וזהו ח' מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא

'ויכר יוסף' הקב"ה 'את אחיו' בני ישראל הנקראים אחים ורעים להקב"ה שהדין עמהם, 'והם לא הכירוהו' כי אז 'ולא ילמדו עוד איש את רעהו ואיש את אחיו לאמר דעו את יהוה כי כולם ידעו אותי למקטנם ועד גדולם' (ירמיה לא ג.) וכולם רואים אז אותות ומופתים לעיני כל חי, והשגחת הבורא ב"ה וב"ש יראה כל אחד ואחד בעינא פקיאא בלי שום עירוב רע כלל, ויתגדל אז אמונה ובטחון אין שיעור ואין ערך עבור זה, 'והם לא הכירוהו' את הקב"ה שהוא כך, כי עד עתה היה בהם רק אמונה שלימה כל אחד כפי מדרגתו, אבל עתה שכל אחד יראה נסים ונפלאות אותות ומופתים לעיני כל חי, לזה 'והם לא הכירוהו' עד היכן הוא גדולת יוצר בראשית.

מן ביתי מרבינו אליעזר צבי מקאמרנא

וְלִקְחַת אֶתְנֵי לְעִבְדִּים וְאֶת חֲמֹרֵינוּ. הַבֶּקֶר אֹר וְהָאָנְשִׁים שְׁלָחוּ הֵמָּה וְחֲמֹרֵיהֶם (מג יח, ג).

והענין, כי דרך הצדיקים כי בכל הדברים לוקחין דרך חכמה, כיון שאמרו 'ולקחת אותנו לעבדים ואת חמורינו' סברי שזה הדיבור של פיהם שיצא מפייהם, הוא בא לומר להם איזה ענין גזירה, והיו מתפחדים

עטרת חכמים

עיונים וביאורים מרבתינו זי"ע

וַיִּכֶר יוֹסֵף אֶת אָחָיו וְהֵם לֹא הָכִירוּ (מב ח).

ואם תאמר למה אמר הכתוב כאן עוד הפעם 'ויכר יוסף את אחיו והם לא הכירוהו' כי כבר בפסוק הקודם כתיב 'וירא יוסף את אחיו ויכירם ויתנבך אליהם' מסתמא הוא הכיר אותם והם לא הכירוהו. אלא לעיל מיירי מיום הדין הגדול, שאז יכיר הקב"ה את ישראל מי הוא העובד אותו בלב תמים, 'ויתנבך אליהם וידבר אתם קשות' ביום הדין הגדול עתיד כל בריה ליתן דין וחשבון כנודע, וזהו 'וידבר אתם קשות ויאמר אליהם מאין באתם' מטפה סרוחה, והיאך אתם אין עושים רצונו בלב תמים. וישיבו ישראל להקב"ה 'ויאמרו מארץ כנען' בגלות המר היינו בשפלות גדול, וצריכים 'לשבור אוכל' לצורך פרנסת אנשי ביתנו, לזה לא היינו יכולין לעשות רצונך בלב שלם. לזה כתיב אח"כ

עטרת המועדים

מספרי רבותינו ז"ע

כוונת שמונה ימי חנוכה

ויעש בן אהרן אל מול פני המנורה העלה
נרתיקה כאשר צוה יהוה את משה
(במדבר ח ג).

מה השבח שאהרן לא שינה

כתב רש"י זלה"ה, מגיד שבחו של אהרן שלא שינה. רצה לומר כי היה קשה לרש"י זלה"ה, למה כפל לומר 'ויעש בן אהרן' וגו', כי בלא זאת ג"כ היינו יודעים שמסתמא עשה אהרן כאשר צוה לו משה בשם הוי"ה ב"ה, כי לא מצינו בשום מקום שלא יעשה אהרן ממה שצוה לו משה רבינו בשם ה', א"כ למה כפל הפסוק לומר 'ויעש בן אהרן' וגו'.

להעלות הכלים מבריאה לאצילות ושיכנסו האורות לכליהם

אלא דברי רש"י זלה"ה בא להורות לנו בזה, להגיד שבחו של אהרן שלא שינה מכל מה שצוה לו משה אחיו בשם ה'. כמו שכתבתי שמיירי מז' מלכין קדמאין דמיתו, שנשברו כליהם ונפלו לעולם הבריאה, וע"י עבודת ישראל הקדושים, ומכל שכן ע"י אהרן חוזרין אלו ז' כלים למלכות דאצילות למקום האורות שלהם, ואז כשהכלים באים לשם ע"י עבודת ישראל, אז צריכין ישראל הקדושים לראות ובפרט אהרן הכהן שיכנסו אלו האורות לכליהם.

וזהו שאמר הכתוב הקדוש, 'ויעש בן אהרן' כמו שצוה לו משה רבינו, והעלה הנרות מעולם הבריאה לעולם האצילות במקום מלכות דאצילות, שהוא המנורה הטהורה, 'איירו שבעת הנרות' היינו שהכניס כל האורות לכליהם, כלומר שלא שינה להכניס אור של חסד לכלי של גבורה, או להיפך וכן לכולם, אלא הכניס כל אור השייך לכלי שלו, וזהו 'מגיד שבחו של אהרן שלא שינה'.

למה הם שמונה נרות ולא שבעה נרות

אפרש באל"י עז"ר לי ב"ה וב"ש, כוונת נרות חנוכה למה הם שמונה ולא שבעה, כמו קושיית כל הפוסקים, ועיין בדברי רבינו מרן בית יוסף (סימן תרע).

ליל ראשון יכווין להעלות הכלים מבריאה לאצילות

אלא זהו כוונת שמונה נרות חנוכה, שבליה ראשונה אנחנו בני ישראל מדליקין נר אחד, שהוא כנגד מלכות דאצילות הנקראת 'מנורה הטהורה' כנ"ל, ובזה הנר לבד אנחנו מכוונים ליחידה כביכול עם דודה, בשלשה יחודים 'אהדונה' יי איהלוהיה"ם 'אהדונה' העולין נ"ר, כנודע מכוונת מרן האר"י זלה"ה (פע"ח שער רח"פ פ"ד), ואז בליה ראשונה במה שאנחנו גורמים ליחוד הנ"ל, אז יאירו בה השבעה נרות הנשארים עוד להדליק בשאר הלילות, כי ע"ז שאנחנו מכוונים ברעותין דלבנו ליחוד הנ"ל, אזי מזה גורמים אנחנו ג"כ, להעלות בחינת שבעה נרות שהם הכלים של שבעת אורות שהיה בעולם הבריאה, ועולין עד למלכות דאצילות שהוא עיקר המנורה כנ"ל.

מליל שני והלאה יכווין להכניס כל אור לכלי שלה

ומאז והלאה היינו בליה שניה, מכניסין אנחנו האור של חסד לכלי של חסד, שהוא נר הב' של לילה הב'. וכן בליה שלישית, נכנס אור של הגבורה לכלי של הגבורה, וכן כולם, עד שבליה שמיני נכנס אור של מלכות שמים לכלי שלה.

סוד שבירת הכלים לשכר ועונש

וזהו הטעם לעשיות עבודה של שמונה נרות חנוכה, כי אפילו עתה כשעושין בני אדם המגושמים איזה עבירות ר"ל, אז הם גורמים עבור זה בחלקו הנאחז למעלה, ירידה ושכירה לכלים אלו, ויורדין עד עולם הבריאה, כדאיתא כיוצא בו (ע"ח שער הכלים פ"ב): ואם תאמר, למה לא עשה הקב"ה מתחלה ה' פרצופים, ולא יעשה אותם נקודות שיהיו נשברים, והלא גלוי וידוע לפנינו יתברך, כי בהיותן נקודות לא יוכלו לסבול האור הגדול שלהם. התשובה, כי כוונת הקב"ה היה, כדי שיהיה בחירה ורצון ביד האדם כאשר שיהיה טוב ורע בעולם, מפני ששורש הרע בא מכלים הנשברים, והטוב בא מאור גדול, ואם לא היה כן, לא היה רק טוב בעולם, ואז לא היה שום שכר ועונש, אך עתה שיש טוב ורע יש שכר ועונש, שכר לצדיקים ועונש לרשעים, שכר לצדיקים שע"י מעשיהם הטובים, הם מעלין הניצוצין קדישין שירדו ונפלו בתוך הקליפות, ועונש לרשעים שמורידין ע"י מעשיהם הרעים, מאור הגדול אל הקליפות, והקליפות בעצמה היא רצועה מלקות לייסר את הרשעים, ע"ש.

יכווין בהדלקת נרות חנוכה לתקון הו' מלכין

נמצא שזהו שאנחנו מרמזים ומכוונים בשמונה נרות חנוכה, לתקן הו' מלכין קדמאין שנפלו ע"י מעשינו הרעים, להתחזרם למקומם והאורות שלהם יכנסו לכליהם.

הציווי לאהרן הוא לדורות

נמצא נמי לפי זה, שהציווי שהיה לאהרן הכהן על העלאת הנרות, היה ג"כ כוונה קדושה זו, ולפי שהתורה הקדושה היא נצחיות, נראה שציווי זה הוא ג"כ לנו לבני ישראל הקדושים, כדי לידע שאנחנו צריכים לתקן חטאתינו ועונותינו.

יחוד קודשא בריך הוא ושכינתה

ועוד ידוע הוא מכתבי מרן האר"י זלה"ה (פע"ח שער התפלה פ"ז), שע"י שאנחנו מתקנים בתשובה שלימה עבירות שלנו, אזי מזה אנחנו מתקנים גם כנגדו למעלה בעולמות העליונים, עד שנעשה יחוד קב"ה, וזהו שע"י שהו' מלכין קדמאין אלו, שהם בחינת זו"נ בעצמם, מתקנים ע"י עבודתנו, אז כשנכנסו האורות אלו בכלים שלהם, אז נעשה היחוד השלם בוז"ג, וכו'.

כוונת 'נאת חנוכה'

עבור זה כשגומרים כל השמונה מצות של נר חנוכה, אז צריך בר ישראל לחשוב במחשבה קדושה שלו, אם קיים הפסוק הב' ג"כ 'ויעש בן אהרן אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות', ונתקבלו ברצון הא"ס ב"ה, שעליהם ג"כ נאמר 'מגיד שבחו של אהרן שלא שינה'.

אסור ליהנות מנרות חנוכה שהם כליל לה'

ומזה תבין טעם הגון, למה אסור ליהנות מהאור של

שמונה ימי חנוכה, כי הם נתקנו כדי שיזכור בר ישראל שצריך לעשות תשובה, ולתקן מה שפגם בשבעה מדות חג"ת נהי"מ כנ"ל, ועבודתם ועשיותם הם כדי להעלות למעלה לתקנם כנ"ל, והוא ממש כמו קרבן עולה שהוא כולו כליל לה', הוא הדין אורות של חנוכה הם כולם כליל לה' והבן.

'בן בית' מרבינו אליעזר צבי מקאמרא

כוונת הדלקת נרות חנוכה עפ"י דרך החסידות

ג' פסוקי נ"ר כנגד ג' יחודי נ"ר

כתיב 'נר להגלי דברך ואור לנתיבתי' (תהלים קיט קב), וכן כתיב (משלי ו כג) 'כי נר מצוה ותורה אור ודרך חיים תוכחות מוסר', 'נר הוי"ה נשמת אדם חפש כל חדרי כסין' (שם כזו). רצה לומר, אלו שלשה פסוקים נדרש לכבוד חנוכה.

וזהו מרן האר"י זלה"ה כתב בפרי עין חיים (שער רח"פ פ"ד) צריך לכוין באמירת להדליק נ"ר חנוכה, שנ"ר עולה ג' יחודים. וזהו יחוד 'אהדונה' הוא בנצח הוד יסוד הנקראים רגלים, ויחוד 'אהלוהיה"ם' הוא בחסד גבורה תפארת, ויחוד 'אהדונה"ה' הוא בחכמה בינה דעת או בכתר חכמה בינה, ואלו שלשה יחודים עולה מספר נ"ר.

וידוע הוא שכוונת שלשה יחודים אלו תופסים קומה שלמה של מלכות שמים, שהם עשר ספירות שלה כביכול, ואלו שלשה פסוקים הנ"ל, שכתב בהם נ"ר הם כנגד שלשה מקומות הנ"ל, שהכוונה בשלשה יחודים הנ"ל.

להמשיך ג' יחודי נ"ר לנה"י הנקראים רגלים

וזהו 'נר להגלי דברך ואור לנתיבתי', כלומר, ידוע הוא שנצח הוד יסוד נקראים 'רגלים', וזהו שצריכין להמשיך ג' יחודים הנ"ל העולין נ"ר, לרגלים נצח הוד יסוד, ואור שלהם נמשך על ידי נתיבות של שני פסוקים השניים הנ"ל.

המשכת אור חג"ת לנה"י

וזהו דכתיב 'נ"ר מצוה ותורה אור', כלומר, איתא בעין חיים (שער קליפת נוגה פ"ה, שער קיצור אבי"ע פ"ד) מצות עשה הם כנגד חסדים, ומצות לא תעשה כנגד הגבורות, עיין שם. וזהו 'נר מצוה' הוא כנגד חסד גבורה, 'ותורה' שהוא תפארת תורה שבכתב, זהו ה'אור' שמאיר למטה לרגלים נצח הוד יסוד, כנ"ל. 'ודרך חיים' רצה לומר בעת שנמשך האור למטה, שעל ידי זה גורמים בני ישראל יחודים בב' יסודות צדיקים כביכול, שזהו החיים שלהם כנודע, וזהו 'תוכחת מוסר' של כל ישראל, שתליית היחודים תלוי דיקא על ישראל הקדושים ולא על מלאכים שלמעלה, שזהו שרש של כל המוסרים שצריכין ליסר את ישראל לשמור ולומר בכל עת בעת עשייתו איזה דבר 'לשם יחוד קדשא בריך הוא ושכינתה', כנודע.

המשכת אור חב"ד לנה"י

וכן כתיב 'נ"ר הוי"ה נשמת אדם', כלומר, זהו כנגד יחוד הוי"ה אחי"ה של חכמה בינה דעת, רצה לומר הוי"ה, וכן 'נשמת' הוא בינה, כנודע שבה שם אחי"ה, הרי הוי"ה אחי"ה ליחוד של חכמה בינה דעת, וביחוד הזה דיקא נשלם האד"ם, וכן ביחוד הקדוש הזה 'חפש' בהמשכת האור דרך 'כל חדרי בטן' שהם חסד גבורה תפארת, ומשם נמשך לנצח הוד יסוד, כנ"ל והבן.

'בן בית' מרבינו אליעזר צבי מקאמרא

עטרת החסידות

מספרי רבותינו הקדושים זי"ע

זאת חנוכה

ליקוט דברי אלוקים חיים מפי כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

חנוכה הוא גמר החתימה

הנה ידוע מה שמבואר בספרים הקדושים (זרע קודש בני יששכר תולדות אהרן) שאע"פ שהכתובה הוא בראש השנה וחתימה ביום הכיפורים וגמר הדין בהו"ר, עכ"ז עיקר סוף גמר החתימה הוא בחנוכה, ועד אז אפשר עוד לשוב בתשובה ולשנות הגור דין.

ואפשר לומר שזה מה שרמזו חז"ל במדרש (בר"ו ה) עה"פ 'כה אמר הו"ה הנותן בים דרך ובמים עזים נתיבה' (ישעיה מג טו) רבנן אמרי 'הנותן בים דרך' מעצרת ועד החג, 'ובמים עזים נתיבה' מן החג עד חנוכה. רואים שחנוכה הוא מחובר וקשור עוד לחג ולימים הנוראים.

וכן רואים מכתבי מרן האריז"ל בשער היחודים (פרק י') מה שצריך לכוון בחודש אלול בפסוק 'הנותן בים דרך', ואומר שם שאז נפתחים ה"ג מכילין דרחמי תיקוני דיקנא, וכן רואים שגם בחנוכה נפתחו ה"ג מכילין דרחמי כמבואר בכוונת חנוכה ממרן האריז"ל ע"ש. עכ"פ רואים מכל זה שעד חנוכה יש עוד תקוה, ואפשר עוד לשוב ולשנות גור דינו שיהיה לרחמים ולרצון אמון.

זאת חנוכה תש"ס

זאת חנוכה הוא גם הענין של חנוכה המזבח

והנראה לומר טעם למה שכתבו הספרים הקדושים (זרע קודש בני יששכר תולדות אהרן), שאע"פ שהכתובה הוא בראש השנה וחתימה ביום הכיפורים וגמר הדין בהו"ר, עכ"ז עיקר סוף גמר החתימה הוא בחנוכה, ועד אז אפשר עוד לשוב בתשובה ולשנות הגור דין.

והוא משום שביארנו כמ"פ, הענין מה שפרש"י (ח ב) עה"פ 'בהעלתך' למה נסמכה פרשת המנוחה לפרשת הנשיאים, לפי שכשראה אהרן חנוכה הנשיאים חלשה אז דעתו, שלא היה עמוהם בחנוכה, לא הוא ולא שבטו, אמר לו הקב"ה, חייך שלך גדולה משלהם, שאהיה מוליך ומטיב את הנרות. והרמב"ן פירש שזה הולך על נרות חנוכה שקיימים לעד עיי"ש.

וביארנו שהנשיאים שהקריבו את הקרבנות היתה רק חנוכה המזבח שהוא בחצר כמ"ש 'זאת חנוכה המזבח' (במדבר ז פד), משא"כ אהרן הכהן שהוא הדליק את המנוחה שהיתה במשכן, עשה חנוכה המשכן שהוא יותר גדולה בקדושתו.

ואם כן יש בוא"ת חנוכה, גם הענין של חנוכה המשכן שהוא ע"י נרות חנוכה, וגם הענין של חנוכה המזבח, ולכן זאת חנוכה גדולה מעלתו עד מאוד. והרי על המזבח הקריבו את הקרבנות שהם מכפרים על כל עונותיו של האדם, לכן זאת חנוכה הוא גמר הזמן של מחילת העונות וגמר חתימה טובה. הקב"ה יעזור שיהיה גמר חתימה טובה ושנה טובה, כביאת גואל צדק בב"א.

ליל שב"ק זאת חנוכה תש"ס

בזאת חנוכה הוא שלימות המלכות

והטעם שהיה חתום דייקא בחותם, כי הרי ביום הכיפורים אומרים בנעילה וחתום לחיים טובים, כי אז נעשה בשכינה בחינת חותם, וחותם ידוע מדברי מרן האריז"ל (עין בעין חיים שער לט דרוש יא ס"ק ג), ובשער הכוונות דרוש ה ליה"ק) שהוא בגימטריא תנ"ה, ג' מילואי אה"ה עיי"ש. וזהו שהיה הפך שמן חתום בחותם, כי חותם מרמז על סוף וגמר ושלימות הדבר, כי כל חתימה היא בסוף, לרמז שמזה הפך שמן היו יכולים

להמשיך את כל התשע מדרגות, וזהו שמצאו את הפך חתום בחותם שמרמז על השלמה שהשלימו את כל שאר המדרגות של המלכות בשאר ה' ימים.

ולכן הסוף של החותם היא באמת בוא"ת חנוכה"ה שבג"מ מלכו"ת לרמז על שלימות המלכות הנעשה ביום זה, ולכן אמרו תלמידי מרן הבעש"ט הקדוש, שהיום הזה בואת חנוכה הוא גמר החתימה של יום הכיפורים ושל הושענא רבא, כי חותם היא בחינת השלמה, שחנוכה היא השלמה של יום הכיפורים והושענא רבא, וכמו שאמרו במסכת שבת (כא) שב"ש אומרים שפוחת והולך כנגד פרי החג, היינו שהוא חותם וגמר של הושענא רבא וכל הימים הנוראים, ולכן יכולים עוד עכשיו להשלים את הבחינה של חותם, וכן ב"ה שאוחזים שמוסף והולך משום שמעלים בקודש, היינו שצריכים להשלים ולהוסיף את כל התשע חלקים שהיה חסר למלכות. וכמו שאומרים בנוסח של ועל הגיסים, שמנה בחינות, היינו שכל סוגי ישראל צדיקים ועוסקי בתורה השלימו בחינה אחת ממה שחסר ממדרגות השכינה, כי כל אחד יש לו את הכוח להשלים את השכינה.

זאת חנוכה תשע"ה

בזאת חנוכה הוא הגמר של תיקון המזבח סוד התורה

בזאת חנוכה כתוב בספה"ק בת עין (וישב ד"ה ויהי כמשלש חדשים) שמביא בשם מרן האריז"ל, שעיקר סוף גמר החתימה היא בחנוכה עיי"ש. והטעם כי כל גמר חתימה הוא ע"י התורה, כמו הבחינה של משנה תורה שקוראים בליל הושענא רבא, ומבואר ממרן האריז"ל (שער הכוונות דרוש חג הסוכות ד"ו) שע"י קריאתו נעשה החותם חיים, כמו כן בזאת חנוכה שהוא הגמר של תיקון המזבח שהוא סוד התורה, לכן נעשה בזה היום הגמר חתימה טובה. ולכן בזה היום נוכל להמשיך הבחינה של תורה, וכן את כל היחודים שהמשיכו בנרות חנוכה, ועי"ז יהיה היחוד השלם, וגמר חתימה טובה ברוחניות וגשמיות, וזוהי לובא לציון גואל בב"א.

זאת חנוכה תשע"ז

זאת חנוכה הוא גמר חלק התיקון של חטא של אדה"ר

זאת חנוכה שהוא יום האחרון של חנוכה הוא גמר חלק התיקון של חטא של אדה"ר משנה זו, והרי דיברנו למעלה שהחתימה של השנה הוא כשנתקן החטא של אדה"ר של שנה זו, וא"כ זאת חנוכה שהוא הגמר התיקון של חטא אדה"ר משנה זו, א"כ הוא ג"כ גמר החתימה של שנה זו.

זאת חנוכה תשע"ח

טעם לשריפת הפתילות בזאת חנוכה

יש לומר טעם למה שאיתא בסידור ר' שבתי (בכוונות חנוכה) בשם המקובלים, וז"ל: מצוה מהמובחר להדיר דווקא אחר שמן זית להדליק, כי הנס היה בשמן, וצריך לשער מספר מ"ד דרה"ם שמן. והפתילות מהן יניח עד ליל שמיני, וידליקם עם שמן זית שנשאר, וסגולתו להניצל מהריגת דם עיי"ש. והטעם למספר מ"ד דרה"ם, כי כל הנרות של השמונה ימים עם

השמישים הם מספר מ"ד נרות, וזה מבואר בספר מנהגי מהרי"ל הלכות חנוכה, שהיה תוחב השמש למעלה מכל הנרות, סימן 'שרפים עומדים ממעל לו' (ישעיה ו ב), ר"ל ל"ו נרות חנוכה מלבד השמישים שמדליקין בהן, הם השרפים יעמדו ממעל ה"ל"ו. וכתב ע"ז בספר קב הישר (פרק צו) וא"כ לפי זה, יש קדושה גדולה גם כן בנרות של השמישים, אשר הן יותר קצת גדולים מן הנר של חנוכה, שהנר השמש הוא דוגמת הכהן שהיה מוליך נרות בבית המקדש, ודוגמת שרפי מעלה המדליקין בוצינן קדישין שיאירו פני כסא כבודו יתברך, כי השמישים הם קדושה יתירה יותר מנרות של חנוכה עיי"ש.

והביאור בזה שזה איתא בשער הכוונות (דרוש חג חנוכה ד"א) שסוד חנוכה היא הבלעת הדמים שלא יהיה לחיצונים ניקה מהם, וז"ל: שצריך לכוין בהדלקת נר חנוכה בשם נח"ל, שהוא בגי' הו"ה דמ"ה דאלפין, ואות א"ל"ף שבאמצע מילוי אות ו', היא שם אה"ה בריבועו, כזה יו"ד ה"א ו' א' א"ה אה"י אה"ה ו' ה"א, כי שם זה מורה ענין אימא המאירה בוא"ת בהתלבשה בתוכו, וכבר נתבאר השם הזה בדרוש א' של פסח ויצאת מצרים עה"פ 'שופך דם האדם באדם דמו ישפך' (בראשית ט ו) ועיין שם ביאורו.

וא"כ יש לומר שהריגת ד"ם בא ממה שחסרה אות א' במילוי הוא"ו משם מ"ה, אבל ע"י שממשיכים את א' לופו של עולם, נמשך אות א' בד"ם ונעשה שם מ"ה שמתקן את כל העולמות כידיע. וזה האות א' נמשך לשם מ"ה בחנוכה, ע"י שמדליקים את הנרות עם שמן שהוא בחינת חכמה כנ"ל, כי אות א' הוא בחינת חכמה כמ"ש 'ואלפך חכמה' (איוב לג ל).

ולכן בזאת חנוכה שורפים את הפתילות של נרות חנוכה עם אש, כי אש הוא בחינת חכמה (עין חיים שער דרוש אב"ע ד"א), כי עי"ז נמשך בשלימות האות א' בשם מ"ה, ולכן סגולתו להניצל מהריגת ד"ם.

זאת חנוכה תשע"ט

קהל עטרת שלום קאמרינא
בגושפיאט ב"ק מרן אדמו"ר שליט"א
שכונת ארזי וברחבי פתחיה ירושלים תשס"א

זמירות ולהלל לשמן הגדול

לרגל יום הקדוש והמסוגל
יום 'זאת חנוכה', יערך
כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

את השולחן הטחור לכבודו של יום
בשירה ובזמרה בתופים ובמחולות
ולאחרי"כ ייערך מעמד שריפת הפתילות

בהיכל בית המדרש הגדול
ביום שני פרשת ויגש, זאת חנוכה
תפילת מנחה בשעה 4:30 | שולח"ט לאחר מנחה

בעת השלח"ת הטחור יגישו קמי מרן רבינו שליט"א
פירוקאות דרחמי ליהפוך בדברך ישועה ורחמים

קה חלקי ושפחות ברחצאות המרחצות של השלח"ת הגדול, לרחיטות פנה ליבאם,
במקדש 'נדרים פלס' או אצל חיד"צ חיים ענקב סאפרין שליט"א בפ"ז 0527600603
וב'זאת' רנשעון ותזכו לזמנר חרמימה טובות אמון

הגבאים